

Så lyckades de rödgröna skapa dagens elkris

Expressen den 31 augusti 2022

Statsminister Magdalena Andersson har vid flera tillfällen skyllt kärnkraftsnedläggningen på marknaden och brist på lönsamhet. I själva verket har nedläggningen varit en medveten strategi, en politik som både har aviserats på förhand och sedan drivits igenom. Man har lovat nedläggning och hållit sitt löfte.

När Socialdemokraterna och Centerpartiet stängde Barsebäcksverket 1999–2005 hade frågan haft hög prioritet för dåvarande Centerledaren Olof Johansson. 2006 skrev han i Expressen att "politikerna måste ta sitt ansvar och avveckla kärnkraften som planerat, och inte snegla på opinionsundersökningar som visar på ett ökat stöd för att behålla reaktorerna".

I partiprogrammet från 2013 står det "Centerpartiets vision är ett samhälle utan kärnkraft". Centerpartiet var drivande när den borgerliga alliansen höjde effektskatten på kärnkraft med 24 procent 2008. Socialdemokraterna angav i partiprogrammet 2013 (s. 26): "Miljövänlig och förnybar energi måste ersätta såväl de fossila bränslena som kärnkraften."

I oktober 2014 fick Miljöpartiets Åsa Romson frågan om partiets krav på stängning av två reaktorer kommer att uppnås under mandatperioden. Hon svarade "det kommer att uppnås och det uppnås med råge." Därefter höjde Socialdemokraterna och Miljöpartiet skatten på kärnkraft med ytterligare 17 procent. Hon sade rakt ut att man föredrog att beskatta kärnkraften till döds framför ett direkt politiskt beslut, detta för att slippa betala kompensation.

Vid denna tid planerade Vattenfall att bygga nya reaktorer, Ringhals 5 och 6. Man lämnade in en första ansökan till Strålsäkerhetsmyndigheten 2012 och betalade ansökningsavgiften på 100 miljoner för att inleda processen. Den avbröts dock när S-MP-regeringen tog över 2014. Dessa två reaktorer kunde ha varit nästan klara i dag. Då hade elproduktionen varit så god att det svenska systemet hade varit stabilt och det hade samtidigt varit möjligt att exportera elektricitet till Europa. Då kunde vi ha haft låga elpriser i dag.

De partier som är ansvariga för nedläggningen av kärnkraft har på senare tid mildrat språket – ofta säger man ingenting alls.

I Centerpartiets valmanifest för 2022 står det ingenting om kärnkraft. Tongångarna i Socialdemokraternas valmanifest inför valet 2022 avviker från partiprogrammet. Man talar inte om nedläggning av kärnkraften utan säger diplomatiskt att den är "en viktig del av svensk elproduktion". Så sent som förra året skrev Socialdemokraterna dock i sitt dokument med antagna riktlinjer inför partikongressen att man vill "möjliggöra en successiv utfasning av kärnkraften, samtidigt som vi behåller en trygg elförsörjning."

Även Miljöpartiet har nu mindre brådska med nedläggningen. I valmanifestet för 2022 har man backat från sitt partiprogram och säger mer neutralt att kärnkraft "tar minst 15 år att bygga, kräver hundratals miljarder av staten i investeringar och har enorma säkerhetsrisker."

I Vänsterpartiets partiprogram från 2012 står det att man vill se en "snabb avveckling av kärnkraften". I sin valplattform för 2022 skriver man ingenting om kärnkraft.

Miljöpartiet, Centerpartiet och Vänsterpartiet har varit tydliga med sin avsikt att avskaffa kärnkraften. Man har lovat nedläggning, och tillsammans med Socialdemokraterna lagt ner sex av tolv reaktorer och genom sin politik skapat en elkris. Om Socialdemokraterna ska bilda regering efter valet kommer de att vara helt beroende av stöd från de tre partier som har fortsatt avveckling av kärnkraften som en av sina högst prioriterade frågor.

Jan Blomgren

Magnus Henrekson

Christian Sandström